

●

UZZIŅAI

EDGARS KORČAGINS,
Valsts kontroles departamenta
direktors

Kapsētu izveide un uzturēšana ir uzdots pašvaldībām un valstiskā līmenī nav reglamentēta, tāpēc pašvaldības atbilstoši savai izpratnei reglamentē kapsētu izmantošanu un kapavietu iegūšanu, kā arī nosaka ar to saistītus maksājumus. Pašvaldības paveikto kapsētu apsaimniekošanas jomā iedzīvotāji novērtē, kad saskaras ar nepieciešamību apbedīt piederīgos vai tuviniekus un apkopjot viņu kapu vietas. Pirmajā gadījumā iedzīvotāji sagaida saprotamus un ērti pieejamus pakalpojumus un skaidru maksājumu veikšanas kārtību, lai skumju brīdī netiktu apgrūtināti ar sarežģītām birokrātiskām procedūrām. Savukārt rūpēs par tuvinieku atdusas vietām iedzīvotājiem ir būtiski iegūt informāciju par savu tuvinieku un piederīgo atdusas vietām

un ir būtiski, cik labi iekārtota ir kapsētu infrastruktūra – vai ir sakopti celiņi, ierīkotas ūdens ņemšanas vietas, pieejamas atkritumu urnas u.tml. Ņemot vērā lielo pašvaldību skaitu valstī un to atšķirīgo rīcību ar kapsētu apsaimniekošanu saistīto jautājumu risināšanā, situācija var būtiski atšķirties pat blakus esošās pašvaldībās. Tādējādi cilvēkiem var būt sarežģīti iegūt viņiem nepieciešamo ar kapavietas iegūšanu un apbedīšanu saistīto informāciju un informāciju par kapsētās apbedītajiem tuviniekiem un piederīgajiem. Revīzijā mēs rūpīgi izvērtējām visas šīs lietas un secinājām, ka ir jārīkojas, lai vairākus iedzīvotājiem būtiskus jautājumus sakārtotu un ikvienam iedzīvotājam vienkāršā procedūrā ar saprotamiem noteikumiem būtu iespēja saņemt visu nepieciešamo informāciju, iegūt kapa vietu un izmantot citus pašvaldību sniegtos pakalpojumus. Kā piemērotāko risinājumu mēs redzam jomu regulējoša likuma izstrādāšanu, nosakot būtiskākās lietas, taču atstājot pašvaldī-

bām autonomiju attiecīgajai pašvaldībai specifisko jautājumu reglamentēšanai atbilstoši vietējai situācijai un tradīcijām. Vienota regulējuma nepieciešamību pamato vairāki revīzijā konstatēti, mūsparāt, būtiski aspekti – neskaidrie kapavietu iegūšanas, apbedījumu reģistrācijas un uzskaites noteikumi, strīdīgā situācija par pašvaldību noteikto iedzīvotājam obligāti veicamo maksājumu veidiem un to apmēru, neskaidrības pašvaldību tiesību un pienākumu apjomā kapsētu apsaimniekošanā, it īpaši rīcībai ar ilgstoši nekoptām kapavietām. Šo jautājumu sakārtošana ir aktuāla arī kapsētās, kas pieder draudzēm. Vienlaicīgi ir jādomā par risinājumiem saistībā ar Latvijā augošo pieprasījumu pēc kremēšanas pakalpojuma un urnu glabāšanas, kā arī iespējamajiem pieprasījumiem pēc balzamēšanas un dažādiem citiem apbedījumu veidiem, kas jau kļūst aktuāli mūsu kaimiņvalstīs. □

Tradīcijas vai visiem viens likums

Kapsētu ierīkošana un uzturēšana ir viena no pašvaldību autonomajām funkcijām. Valstiskā līmenī kapsētu apsaimniekošana nav reglamentēta.

SARMĪTE FELDMANE

Uzraudzība pār pašvaldību darbību ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārziņā, jautājumi, kas saistīti ar higiēniski sanitāro prasību ievērošanu apbedīšanas procesā (arī kremēšanu) un pārāpbedīšanu, ir Veselības ministrijas kompetencē, Iekšlietu ministrijas atbildība ir miršanas fakta reģistrācija, savukārt apbedīšanas jomas uzņēmumu darbības reglamentēšana ir Ekonomikas ministrijas pārziņā. Par kapsētu jomu kopumā neatbild neviena no politikas plānošanas institūcijām valstī. “Valstī kopumā nav izstrādāts vienots kapsētu izveidošanu un uzturēšanu un ar to saistīto maksājumu reglamentējošs normatīvais akts, tādējādi katra pašvaldība kapsētu jomu organizē pēc saviem ieska- tiem,” atzinumā secinājusi Valsts kontrole.

Kāda ir lauku pašvaldību pieredze un problēmas, apsaimniekojot kapsētas, saruna ar novadu vadītājiem.

Ainārs Šteins, Līgatnes novada domes priekšsēdētājs: - Novadā ir četras kapsētas. Pieredze pierādījusi, ka tas, cik sakopta ir kapsēta, atkarīgs no cilvēkiem, kuri strādā

par kapu pārziņiem. Mums ir ļoti paveicies, strādā godprātīgi. Četrās kapsētās strādā divi darbinieki. Arī līgatnieši gādā par tuvinieku atdusas vietu sakopšanu.

Hardijs Vents, Pārgaujas novada domes priekšsēdētājs: - Komanda strādā pēc labākās sirdsapziņas. Tuvinieki, apmeklējot piederīgo atdusas vietas, to novērtē, redz, ka katru gadu kapsētas kļūst sakoptākas, tiek uzlabota infrastruktūra. Tie, kuri iet uz kapiem, saka paldies par pārmaiņām, to, kā viņi strādā. Katrā kapsētā ir darbinieks, atkarībā no kapsētas lieluma, noteikta slodze. Mazajās kapsētās ir problēmas ar ūdensapgādi, tualetēm.

- **Cik daudz pašvaldībai jāiegulda kapsētu uzturēšanā, jo katrai dzimtai ierādīta sava teritorija, par kuru taču jā rūpējas.**

A.Šteins: - Pašvaldībai teritorija jāuztur, jānodrošina apstākļi, lai katra ģimene gribētu sako- pt tuvinieku atdusas vietas. Ir problēmas ar ūdeni, tualetēm, tās jāatrisina. Un tad nākamais – saistošie noteikumi, ko darām ar vietām, kas ne- tiek koptas, vai nav, kas to dara. Ja ir precīza uzskaitē un saistošie noteikumi paredz, ka pēc tik un tik gadiem var notikt virsapbedījums, tas ir risinājums.

Elīta Eglīte, Amatas novada domes priekšsēdētāja: - Cilvēku prasības pieaug, un līdz ar to vairāk jāiegulda. Āraišu trim kapsētām ir kapu pārzine. Nītaurē ir divas lielas kapsētas, Zaubē - trīs, Skujenē četras kapsētas - tās ir pagastu komunālo daļu pārziņā. Cielu kapsētā Skujenes pagastā pēdējos gados neviens nav apglabāts, tā ir maza, jauka lauku kapsēta, kas tiek kop- ta un uzturēta. Naudu no iedzīvotājiem neiekasējam, cik ir iespēju, kapsētas uzturam. Jaunie notei-

kumi droši vien paredzēs, ka jāie- kasē maksa par uzturēšanu, apbe- dīšanu.

H.Vents: - Pārgaujas novada kapsētās jāmaksā tikai par apbedīšanu.

A.Šteins: - Līgatnē ir tāpat.

- **Vairākās pašvaldībās kapsē- tas pieder draudzēm, bet paš- valdības tās apsaimnieko.**

E.Eglīte: - Āraišos Vecie, Jau- nie un Vanagu kapi pieder drau- dzei, kapličas ir pašvaldības īpa- šums. Skujenē arī kapsēta pieder draudzei. Tā savulaik nolemts. Nītaurē un Zaubē visas ir pašval- dības kapsētas. Ir līgumi ar drau- dzēm par kapsētu apsaimniekoša- nu. Kapu svētki un Svecīšu vakari notiek, maksājam draudzēm par pakalpojumiem. Katrā pagastā ir cita situācija un arī tradīcijas. Kad būs jāiekasē maksa par kapsētu izmantošanu, radīsies citas problēmas. Ja kapsētā centralizēta ūdens piegāde nekad nav bijusi, tad to ierīkot nav ne vienkārši, ne lēti. Ja ir aka, iztīrīt nav grūti. Āraišos nekad nevienā kapsētā nav bijis ūdens, iztikuši ar kādu grāvīti. Jaunajos kapos tagad ūdens ir.

Evija Zurģe, Raunas novada domes priekšsēdētāja: - Drustos ir pašvaldības kapsēta, Raunā draudzes kapi. Draudzes kapsētā bija arī gada maksa, kad izveidoja novadu, tā ir arī Drustos, tāpat par apbedīšanu. Pašvaldībai jā rūpējas par kapsētām. Vai kapsētā jāno- drošina ūdens, atkritumu izveša- na, un cik bieži jāpieved grants kravas, kuras kapos tērē kā ceļu būvē? Tas viss maksā, ir saprota- mi, ka piederīgajiem tiek prasīta simboliska maksa. Pašvaldība al- go darbiniekus Raunas kapsētā, bet tradīciju pasākumus – Kapu svētkus un Svecīšu vakaru - rīko draudze par kapu vietas nomu ie-

kasētajiem līdzekļiem.

Raunas kapsētā draudze ar paš- valdības līdzdalību uzcēla saim- niecības ēku, tagad darbiniekiem ir, kur patverties lietū vai salā, te vieta instrumentiem un ir arī ne- liela telpa, kur var sanākt pēc bē- rēm. Pieejama tualete. Drustos kapliču atjaunoja pirms novada izveidošanas, uzcēla saimniecības ēku. Novada laikā uzstādīja zva- nu. Ūdens pieejams abās kapsē- tās.

Pašvaldībai pārmet par pamesta- ģiem, neapkoptajiem kapiem. Raunas kapsētā tie tagad ir bijušā valsts pansionāta iemītnieku ap- bedījumi. Tiem kapsētā ir sava te- ritorija. Dažiem šķiet, ka kopšana jāuzņemas tagadējam pansionā- tam. Pašvaldība nopļauj zāli, bet nekad nebūs tā, ka kapu vietas sa- kops kā tuvinieki.

- **Kas kapsētu ikdienas ap- saimniekošanā rada vislielākās problēmas?**

E.Eglīte: - Kur likt lapas, kurās vienmēr ir plastmasa, stikla un māla trauki? Par to bijušas arī sūdzības. Esam likuši uzrakstus, bet tas nelīdz.

H. Vents: - Atkritumus vedam uz “ZAAO”, tas ir dārgi. Novadā ir septiņas kapsētas, katrā notiek Kapu svētki un Svecīšu vakari. Nav viegli atrast mācītāju, kurš kalpotu. Vasarā visi aizņemti, par to jādomā ļoti laikus.

E.Eglīte: - Kapsētas ir apkoptas. Lauku kapsētas ir citādas, tajās ir kas īpašs, un nevajag mēģināt ie- villt pilsētniecisko. Ir jāsaglabā latviskais, vienkāršais. Vai vajag vecajās kapsētās mēģināt ierīkot taciņas? Pieprasīti ir vecie kapi, tur pēdējā laikā ir daudz apbedīju- mu. Cilvēkiem patīk vienkāršība un noskaņa. Āraišu Vecajos kapos ir valsts nozīmes arhitektūras pie- minekļi.

E. Zurģe: - Kuram jāsaglabā vēsturiskās vērtības – kapsētas īpašniekam- draudzei vai pašval- dībai?

E.Eglīte: - Katru gadu kādas kapličas remontā tiek ieguldīts. Ja kādreiz bija labi, ka vien nobalsi- nāja sienu, tagad tā vairs nedara. Uzskatu, ka pašvaldība pietieka- mi nopietni izturas pret kapsētu uzturēšanu. Mani drīzāk uztrauc tas, ka tagad bieži vien pēc bērēm tiek izteiktas pretenzijas. Pēc bē- rēm jādzird, ka kaps ne īsti pareizi izrakts, ka zeme nepareizi nobēr- ta. Bet vai tad pirms bērēm tuvi- nieki to kapa vietu neapskatīja? Kādreiz ko tādu nevarēja iedomā- ties. Tagad visu uztic firmām. Bet katrai procedūrai ir jēdzienisks saturs. Cilvēki no sevis noņem rū- pes un atbildību, bet tā jau sevi neatbrīvo no sagatavošanās atva- du ceremonijai. Jāiziet rūpju loks, tad arī skumīgais brīdis ir gaišāks.

A.Šteins: - Problēmu ar tradī- ju uzturēšanu un sakopšanu nova- da kapsētās nav. Visas kapsētas pieder pašvaldībai. Jādomā par Zanderu kapsētas paplašināšanu. Taču jāreķinās, ka tradīcijas mai- nās un tuvinieki aizvien biežāk aizgājējuš kremē. Pelnus izkaisa mežos, jūrā, vai kapsētās apglabā urnas.

H. Vents: - Unguru kapsētā ie- zīmēta vieta, kur būs kolumbārijs – mūra siena, kur nolikt urnas.

- **Svarīga ir apbedījumu uz- skaite. Ir iespēja veikt kapsētu digitālo uzmērīšanu. Tas izda- rīts tikai Priekuļu un Līgatnes**

kapsētās.

A.Šteins: - Esam veikuši kapsētu digitalizāciju. Tas ir darbietilpīgs un ļoti vērtīgs projekts, arī sabied- rība tiek aicināta iesaistīties un papildināt informāciju par tuvi- niekiem. Sakrālā mantojuma tū- risks interesē aizvien vairāk, cil- vēki pēta dzimtu vēsturi. Apkopotā informācija ir ļoti vērtī- ga. Labi, ka par aizgājējiem ir zi- ņas uz plāksnītēm. Mums apbedī- jumu apzināšanā ļoti daudz palī- dzēja ilggadējie kapu pārziņi un kapu kopēji, kuri zina dzimtu ka- pu vietas, pazinusi daudzus cilvē- kus. Tradīcijas mainās, cilvēki do- das plašajā pasaulē, atgriežas, viņi risms interesē aizvien vairāk, cil- vēki pēta dzimtu vēsturi. Apkopotā informācija ir ļoti vērtī- ga. Labi, ka par aizgājējiem ir zi- ņas uz plāksnītēm. Mums apbedī- jumu apzināšanā ļoti daudz palī- dzēja ilggadējie kapu pārziņi un kapu kopēji, kuri zina dzimtu ka- pu vietas, pazinusi daudzus cilvē- kus. Tradīcijas mainās, cilvēki do- das plašajā pasaulē, atgriežas, viņi

Atliks ieiet internetā, varēs atrast, kur viņi atdusas, kāda izskatās ka- pa vieta, kā to atrast.

E.Zurģe: - Pagaidām ne pašval- dība, ne draudze nav gatava iegul- dīt līdzekļus kapsētu digitālai uz- mērīšanai. Paaudzes nomainās, informācija var pazust. Tagadējie reģistri ir neprecīzi.

E.Eglīte: - Līdz digitalizācijai neesam tikuši. Vai tā vajadzīga? Grūti spriest. Piederīgajiem pa- šiem jāzina, kur dzimtai piederī- gie apglabāti. Ir lietas, kas svarī- gas cilvēkiem pašiem, viņiem arī par to jā rūpējas. Saknes jāzina, jā- kopj, nevar vienu brīdī tās atcerē- ties un ko- pt, tad aizmirst un atkal atcerēties.

- **Vai valstiski visas kapsētas var ielikt vienos rāmjos?**

E. Eglīte: - Neredzu vajadzību. Visos laikos pašvaldības vai drau- dzes ir tikušas galā ar kapsētu ap- saimniekošanu, saglabātas katras vietas tradīcijas, iedzīvotāji bijuši apmierināti. Grūti iedomāties vie- nādus noteikumus Cielu vai Kru- takalna kapsētai un Jaunciema ka- piem. Izņemot funkciju, nekas cits. Vidzemē katrā pagastā ir ci- tas tradīcijas.

E.Zurģe: - Mētājamies no viena grāvja otrā. Tad vajag visu valstis- ki noregulēt, tad esam neapmierī- nāti, kāpēc viss būtu jāregulē ar li- kumu. Valsts kontrole grib visu sazi- mēt formulārā, lai ar kalkula- toru var sarēķināt un pārbaudīt.

E.Eglīte: - Lai nu par ko, bet par kapsētu apsaimniekošanu gan cil- vēki nesūdzas. Nesen pazīstami atbrauca no bērēm Kurzemē, bija sašutusi, ka tā vispār bēres nenotiek, nekas nešķīta labi un pareizi, jo pie mums ir citādi. Lai katrs da- ra, kā pieņemts, kāpēc kādam jā- jaucas. Man patīk lauku kapsētas. Arī to cilvēku attieksme, kuri rū- pējas par tuvinieku kapu vietām, ir cilvēciski mīla. Un tas redzams lauku kapsētu vienkāršībā un sa- koptībā. Nesen kapsētā satiku kā- du vīru, kurš stūma ķerru ar gran- ti. Pajautāju, kur tad stumj, viņš atbildēja: “Vecāmamma palikusi nemierīga, kapam stūris iebru- cis.” Tas tika pateikts ar tādu mī- ļumu, ko nespēj ne atņemt, ne ie- dot nekādi noteikumi vai likumi. Tā ir latviskā attieksme pret ka- piem. Pašvaldība ir saņēmusi ie- rosinājumu no kāda iedzīvotāja, kurš savā teritorijā vēlas ierīkot kapsētu. Tur jau agrāk bijuši ap- bedījumi.

A.Šteins: - Saeimā deputātiem arī vajadzīgi likumi, par kuriem viņi var diskutēt. Medības, mak- šķerēšanu visi saprot, kāpēc gan nevarētu katrs kaut ko saprast par kapsētu apsaimniekošanu. □

Lappusi sagatavojsi **SARMĪTE FELDMANE**

Publikācijas sagatavotas ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras
finansīalu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Mērķprogrammā “Reģionālo un vietējo mediju atbalsta programma”
atbalstīts projekts nr. Nr.2/MEDIA/18/013

Valsts reģionālās
attīstības aģentūra

Priekuļu pašvaldība bija viena no pirmajām Latvijā, kura veica novada kapsētu digitālo uzmērīšanu.

“Sākumā arī pašvaldībā par to bija skeptiski. Kad tika izstāstīti ieguvumi un kas tiks paveikts, domas mainījās,” stāsta pašvaldības labiekārtošanas darbu vadītājs, ainavu tehniķis Jānis Sirlaks. Visās kapsētās visas kapu vietas ir uzmērītas, nofotografētas, uzzīmētas kartes, kurās viegli atrast interesējošo apbedījumu, kā arī apskatīties, kā līdz tuvinieka vai drauga atdusas vietai nokļūt. To visu var apskatīties internetā.

“Nesen bija atbraukuši cilvēki, kuri meklēja, kur apglabāts viņu attāls tuvinieks. Atradu, vedu rādīt. Programma parāda, kurā kvartālā, sektorā cilvēks, par kuru interesējas, apglabāts, kā arī var apskatīties, kāda izskatās kapa vieta. Nē, neesot īstā vieta, tur audzis ozols. Izrādījās, tas ir bērzs, kas 20 gados pamatīgi izaudzis,” stāsta kapu pārzīne Ludmila Kasperoviča.

J.Sirlaks uzsver, ka informācija visu laiku tiek papildināta. “Programmā divas daļas – viena, ko redz interneta lapas apmeklētāji, otra, ko es, kapu pārzīni un servera uzturētāji. Kapu pārzīni ieraksta par jaunajiem apbedījumiem, arī virsapbedījumiem, bet firma pēc tam vēl datu bāzēs

Visas kapsētas internetā

pārbauda. Tāpat tiek papildināta esošā informācija, labotas neprecizitātes. Kad kapsētās veica uzskaiti, dati tika iegūti no kapu plāksnēm, pieminekļiem. Ir kļūdas, kuras tiek labotas, jo piederīgie taču zina vislabāk un tikai ar viņu līdzdalību varam iegūt precīzas ziņas. Par katru mūsu novada kapsētās apbedīto interneta lapā var ievietot viņa dzīvesstāstu, aizgājēja fotogrāfiju,” skaidro J.Sirlaks. Viņš atzīst, ka pēc firmas “Cemety” informācijas mēnesī mājaslapu apmeklē, tātad meklē ziņas par kādu apbedīto Latvijas kapsētās ap četri tūkstoši interesentu.

Digitālajā kartē arī parādās, kur vēl ir brīvas apbedījuma vietas, kur pamestās, nekoptās. Priekuļu kapsētā brīvu vietu nav. “Desmit procentu teritorijas netiek kopts. Ja trīs gadus nekopj, var rakstīt aktus un vietu dot citiem. Tā nedarām. Viena vieta bija, kur gadiem neviens nenāca, tā tika atdota,” saka kapu pārzīne. Novada kapsētās arhitektūras pieminekļu nav, vienīgi E.Veidenbauma piemineklis Liepas kapsētā. “Vecos pieminekļus, krustus saudzējam, jo tā ir vēsture,” uzsver J.Sirlaks.

Kapsētas jāpaplašina

Tā kā Priekuļu kapsētā jaunas kapu vietas praktiski vairs nav iespējams ierīkot, Priekuļu pagasa-

■IKDIENĀ DARĀMĀ NETRŪKST. Pašvaldības labiekārtošanas darbu vadītājs, ainavu tehniķis Jānis Sirlaks un kapu pārzīne Ludmila Kasperoviča pārspriež līdz Svecišu vakaram izdarāmo.

Foto: MARTA MARTINSONE-KAŠA

ta kapsēta būs Jaunraunā. “Zeme Jaunraunas kapsētas paplašināšanai atdalīta, apkārt ierīkots žogs. Jaunā daļa paredzēta lielāka, nekā ir vecā kapsēta. Ierīkoti maģistrālie ceļi, ir projekts, kādi kur būs apbedījumi,” stāsta J.Sirlaks un uzsver, ka par kapsētu paplašināšanu jādoma vismaz gadus piecus iepriekš, lai visu varētu sagata-

vot, jo jāveic zemes transformācija, vietai jāatbilst sanitārajām normām, jāizstrādā projekts.

Arī Liepas kapsētas jaunajai daļai nesen izstrādāts projekts. “Kapsēta ir gadiem paplašināta, bet nebija projekta. Ja par centimetru kļūdās, uzreiz daudz kas mainās. Ir skaidri jāzina, kur būs divvietīgās, kur četrvietīgās kapa

vietas, kāds būs celiņu tīkls,” saka J.Sirlaks un atzīst, ka lauku kapsētas ir intīmākas, dvēseliskākas. “Jaunās kapsētu daļas sākumā šķiet kailas, latvietim taču vajag kokus. Bet koki ātri izaug. Tas labi redzams Priekuļu kapsētas jaunajā daļā,” pārdomās dalās J.Sirlaks. □

Nākotnē būs arī kolumbārijs

Braucot gar Ungura ezeru, nevar uzkalniņā nepamanīt skaistu, baznīcai līdzīgu ēku.

“Daudzi ārzemnieki piestāj un fotografējas, varbūt domā, ka tā ir baznīca, nevis Unguru kapsētas kapliča,” saka Pārgaujas

novada Komunālās saimniecības vadītājs Raiskuma pagastā Andris Erenbots.

Unguru kapsēta pērn tika paplašināta. “Daudzi vēlas tuviniekus apglabāt kapsētā, kur ir dzimtas kapi, bet vietas aizņemtas. Arī teritorijas plānojumā jau pirms gadiem bija iezīmēts, ka kapsēta tiks paplašināta. Daļa atvēlētās zemes labiekārtota, lai var veikt apbedījumus. Kad būs vajadzība, teritorija tiks apgūta tālāk,” stās-

ta A.Erenbots un uzsver, ka Ungura kapsēta vēsturiski ir kuldumiešu un stālbēniešu kapsēta. Raiskuma pagasta kapi ir Raiskumā, Strīķos un Lenčos ir savas kapsētas.

Vecā un jaunā daļa Ungura kapsētā acīmredzami atšķiras. Vecajā daļā, kur celiņu tīkls nav izteikts, dažkārt, lai tiktu pie kāda kapa, jāiet pāri citiem, jaunajā – precīzi samērīti apbedījuma laukumi, ierīkoti celiņi. “Jaunā daļa ir pilsētnieciskāka, iekārtojumu katrs veido pēc vēlēšanās. No pagājušā gada sākuma, kad sāka apglabāt jaunajā daļā, te jau ir 18 kapu vietas. Gadā kapsētā tiek apglabāti ap 20 aizgājēju,” stāsta kapu pārzīne Sandra Silicka un uzsver, ka pašvaldības saistošajos noteikumos skaidri pateikts, cik augsti drīkst būt apstādījumi. Vecajā daļā problēmas rada vecie, lielie koki. Pirms gadiem bija reizes, kad vējā kāds nogāzās un skāra kādu pieminekli. Pēdējos gados arboristi regulāri apkopj vecos kokus.

Unguru kapsētas vidū uzkalniņā ir svētku laukums, kur tradicionāli notiek kapu svētku un Svecišu vakaru dievkalpojumi. To 1992.gadā iekārtoja stālbēnietis Jānis Silickis. Tolaik bija zālēs ieaudzis paugurs un krusts, tagad vieta sakopta, ir arī piemineklis ar atvērtu Bībeli, krusts, apkārt mūrēts paaugstinājums. Svētkos tiek atvests generators, lai būtu elektrība. “Kaplicai nepieciešams remonts, un domājam, vai te vajag elektrību. Ievilkot elektrību nav lēti,” saka Andris, bet Sandra atzīst, ka sveču gaismā rada īpašu noskaņu un bērēs arī mūziķi rēķinās, ka nav elektrības. “Vienīgi Raiskuma kapsētā ir elektrība,” bilst Komunālās saimniecības vadītājs.

Pie Unguru kapsētas ierīkots stāvlaukums, laukums atkritumiem. “Ūdens kapsētā ir nodro-

APTAUJA

Vai jūs apmierina, kā tiek apsaimniekota kapsēta, kurā atdusas jūsu tuvinieki?

- Jā, kapsēta vienmēr ir sakopta.....45%
- Kapsēta ir sakopta, daudzi kapi nē.....41%
- Citas kapsētas ir sakoptākas.....14%

šināts, tas tiek pievests rezervārā. Ierīkot dziļurbumu ir dārgi, jāreķinās arī, ka būs jāmaksā par uzturēšanu. Strīķu kapsētā ir aka, vasarā tā bija sausa,” pastāsta A.Erenbots un uzsver, ka katru gadu pašvaldība veic kādus ieguldījumus novada kapsētu labiekārtošanā. Strīķu un Lenču kapsētā sakārtots stāvlaukums, ir grants celiņi, bruģis pie kapličas. Raiskuma kapsētā tas paveikts jau iepriekš.

Unguru kapsēta ir Sandras pārzīnā. Darāmā nekad netrūkst. Kad nepieciešams, palīgā nāk Komunālās saimniecības darbinieki, zāles plaušana ir viņu ziņā. Darbos tiek piesaistīti arī pagaidu darbos algotie bezdarbnieki.

“Atkritumu šķirošana rada vislielākās problēmas. Diemžēl daudzi aizvien nesaprot, ka nedrīkst plastmasas vai stikla traukus mest pie lapām. Par atkritumu vešanu uz poligonu ir dārgi jāmaksā,” stāsta Komunālās saimniecības vadītājs.

Novadā no iedzīvotājiem maksā tiek prasīta tikai par tuvinieka

apbedīšanu, ikdienā kapsētas uzturēšanu, ūdeni un granti, atkritumu savākšanu, kā arī kapu svētku un Svecišu vakara norisi nodrošina pašvaldība.

Vecajā kapsētā ir arī neapkoptie kapi. “Te ir vecie pieminekļi, kuros iegravēti vārdi, uzvārdi. Sešus gadus strādāju un zinu kapu vietas, kuras visu šo laiku neviens nav apmeklējis,” pastāsta S.Silicka, bet A. Erenbots piebilst, ka daudz vairāk nekoptu kapu ir Strīķu kapsētā. “Kad cilvēki redz, ka kapsēta sakopta, nekoptās vietas krīt acīs, un atrodas piederīgie, kuri sāk kopt tuvinieku atdusas vietu,” saka A.Erenbots.

Unguru kapsētas jaunajā daļā paredzēta vieta arī kolumbārijam. “Tas ir nākotnes jautājums. Pēdējos divos gados daudzi kapsētā apglabā urnas, visbiežāk dzimtas kapos kā virsapbedījumu. Ja aizgājējs dzīvojis citur, bet grib atdusēties dzimtas kapos, tuviniekiem urnu ērti atvest,” pastāsta A.Erenbots. □

■SVĒTKU LAUKUMĀ. Unguru kapsētas viducī atrodas laukums, kur notiek dievkalpojumi. To savulaik labiekārtoja Jānis Silickis, tagad rūpējas meita Sandra.

Foto: SARMĪTE FELDMANE

Lappusi sagatavojusi SARMĪTE FELDMANE

Publikācijas sagatavotas ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Mērķprogrammā “Reģionālo un vietējo mediju atbalsta programma” atbalstīts projekts nr. Nr.2/MEDIA/18/013

Valsts reģionālās attīstības aģentūra